

Fra: Kristin Herdis Bringedal[kristin.bringedal@stavanger.kommune.no]
Sendt: 12.06.2025 09:41:01
Til: Firmapost RFK[firmapost@rogfk.no]
Tittel: «Høring - planprogram og hovedutfordringsdokument for vannforvaltning 2028-2033».

You don't often get email from kristin.bringedal@stavanger.kommune.no. [Learn why this is important](#)

Stavanger kommunes uttalelse til planprogrammet har vært til politisk behandling i Utvalg for klima og natur, 10.06.25.

Under følger kommunens uttalelse.

- Er det tydelig når og hvordan ulike myndigheter skal delta i arbeidet?
Dette kommer klart fram i forslag til planprogram.

- Er det viktige tema eller utredninger som mangler i planprogrammet?
Tema som er listet opp i forslag til planprogram, og som det skal jobbes med i kommende planperiode er politisk forankring, klimatilpasning, beskyttelse av vannmiljøet i kommunale planer, restaurering og målkonflikter mellom vannmiljø og andre samfunnsinteresser.

Vi stiller oss bak vurderingene av at disse er tema som må arbeides med i planperioden, men vi savner enkelte tema som vi mener bør få økt fokus;

Vegvann: temaet forurensing fra vegvann/overvann er ikke omtalt i tilstrekkelig grad. Hva er tilstrekkelig rensing?

Terskelfjorder: Det bør fortsatt arbeides med terskelfjorder og deres naturtilstand, og retningslinjer for hvordan disse skal følges opp.

God miljøtilstand er vanskelig å oppnå om naturtilstand er moderat, pga terskler, lite oksygentilførsel og dårlig vannutskifting. Hva blir miljømål for terskelfjorder?

Havbruk: Det bør fortsatt fokuseres på bærekraftig havbruk og konsekvenser av utslipp av næringsstoffer fra næringen samt avlusningsmidler.

I dokumentet hovedutfordringer vises det til at økologisk tilstand er redusert i en kystforekomst, mest sannsynlig grunnet oppdrett.

Vi trenger også bedre kontroll med effekten av nye typer bunnstoff (jfr problemstillingen med traolpyril fra oppdrettsnøter).

Oppfølging av kjemisk tilstand: I planprogrammet heter det at det er vanskelig å sette inn tiltak rettet mot dårlig kjemisk tilstand i kystsonen, tiltaksarbeidet bør bestå i å stanse ytterligere tilførsler. Dette er et lavere ambisjonsnivå enn hva som ligger i Vannforskriften.

Ihht nasjonale føringer av april 2025 heter det at for vannforekomster som ikke vil kunne oppnå god tilstand på grunn av historisk forurensning må mindre strengere miljømål etter §10 vurderes. Det bør fremkomme i ny plan hvilke vannforekomster dette gjelder for, og hva miljøkravene da vil bli.

Kantsone til mindre vassdrag: Kantsoner er trukket fram som viktig virkemiddel. Vi sier oss enige i dette men mener det i dag mangler reelle virkemidler til å gjenskape viktige kantsoner i LNF-områder.

Regionalplanen bør redegjør for hvilke konkrete virkemidler som finnes og hva kommunene eventuelt må gjøre for å få virkemidler ved vassdrag i NLF-områder.

Vassdragsrestaurering og sjøørret: Stavanger kommune jobber mye med vassdragsrestaurering og har særlig fokus på mindre bekker som er viktig for sjøørret. Ny havbruksmelding har mye fokus på lakselus hos utvandrende villaks. Sjøørret har en imidlertid en ulik atferd og er mer utsatt for lus, planen har så langt ingen spesifikke tiltak som vil ivareta sjøørret som lever i fjordene. Regelverket til havbruksmeldingen bør innarbeides i planprogrammets kap 5.2.

Nydyrking: Vassdragene må omhandles som en helhet og tiltak må vurderes i forhold til konsekvenser for vannmiljøet som helhet.

Nydyrking og godkjenning av (gjødsel-) spreieareal i nedbørsfeltet må vurderes i forhold til samlet belastning. Flomdemping i naturlige urørte areal bør vektlegges ved nydyrkingssøknader.

Fremmede arter: Fremmede arter har potensielt store negative virkninger for både ferskvann og sjø. Det bør nevnes enda tydeligere hva slags effekter fremmede arter kan ha på kystøkosystemer.

Det bør vurderes om planen i større grad skal løfte dette problemet opp som et satsingsområde. I vannregionen spres det flere fremmede fiskeslag og planter i vassdragene.

Dette er vanskelig å reversere, og har store økologiske virkninger.

Det nevnes at miljøendringer (som havforsuring) kan gi fortrinn til fremmede arter over stede egne arter, men det bør også nevnes at mange fremmede arter selv står for miljøendringer.

For eksempel kan havnespy (japansk sjøpung) dekke store flater og dermed endre levevilkårene til myriader av arter i et økosystem. Stillhavsøsters er definert som en ingeniørart

som ved høye tettheter kan omgjøre et bløtbunnsområde til hardbunn og dermed fjerne næringsgrunnlaget for en rekke dyr. Effektene slike eksiterende fremmede arter har på biologisk mangfold må komme frem i regionsplanen, særlig med tanke på at Rogaland er i en sær sårbar situasjon. Rogaland har den største spredningen av havnespy i landet. I tillegg har vi et rikt dyreliv både på land og i sjø, og særlig når det gjelder sjøfugl.

Klimakunnskapshull: Vi har i dag ingen kunnskap om karbonlagring, utslipp og opptak i ferskvannsforekomster, eller hvordan klimaendringer og eutrofiering påvirker klimagassutslipp fra næringsrike innsjøer.

- Har dere forslag til forbedringer av planprogrammet?

Se spørsmål besvart ovenfor.

- Har du viktige innspill til det forslåtte programmet for utredning av konsekvenser for miljø og samfunn (KU)?

Ingen merknad.

- Har du eller din organisasjon innspill om tema som bør få forsterket oppmerksomhet, bli

vurdert og/eller utredet i arbeidet?
Se spørsmål 2.

Spørsmål til dokumentet Hovedutfordringer:

- Er miljøtilstand og påvirkningene riktig beskrevet?

For kystvann er det behov for overvåking som kan bidra til en bedre vurdering av samlet belastning. I kystnære områder kan tilstand og utbredelse av ålegras være en egnet parameter.

De biologiske kvalitetselementene i vannforskriften er planteplankton (klorofyll a), makroalger, angiospermer (ålegras) og bløtbunnsfauna. Det blir ofte tatt klorofyll a målinger ettersom dette er billig,

det er likevel ikke alltid et representativt mål for eutrofiering. Konsentrasjoner av klorofyll a gir hovedsakelig øyeblikksbilder. Å legge mer fokus på makroalger og ålegras ved hjelp av flere stasjoner og hyppigere overvåking kan man si mer om utviklingen i en vannforekomst. Mengde fisk i sjøen er nedadgående, og dette er også en viktig indikator for miljøtilstand i sjø.

Helhetsbildet er viktig, og dette bør derfor følges opp i arbeidet med Vannforskriften. Det er også nødvendig med en samordnet overvåking av restprodukter fra impregnering av not for lakseoppdrett, se vedtak fra Kommunalutvalget i Stavanger kommune 12.03.24:

«Stavanger kommune ber departementet sikre at nedbrytningsprodukter etter stoffer som erstatter kobberimpregnering overvåkes i sediment og biota, slik at vi på nasjonalt nivå får tilstrekkelig datagrunnlag til å kunne inkludere disse stoffene i fremtidige risikovurderinger.»

Grafer og begreper i dokumentet:

På figur 10 s. 13 bør påvirkningsgraden Liten grad tas bort fra fremstillingen, eller legges inn sist i fremstillingen.

For lettere å kunne sammenligne de ulike sektorenes påvirkning på vannkvaliteten bør middels og stor grad ligge fremst i fremstillingen. I figur 6 er tiltak relatert til avløp og drikkevann plassert i sektor kalt Urban utvikling, mens i figur 10 er disse separert. Her bør en være konsekvent og holde dem separert.

- Finnes det data hos sektormyndigheter eller lokal/erfaringsbasert kunnskap som kan bidra til bedre situasjonsbeskrivelse?

Kartlegging av karbonlager i marine sedimenter pågår nå. Sluttrapport leveres i løpet av 2026. Mulige tiltak må systematiseres for at denne kartleggingen skal få god verdi for forvaltningen.

- Er alle viktige interesser ivarettatt? Er det interesser av betydning som ikke er omtalt? Brukerinteressene er dekkende beskrevet.

- Har du eller din organisasjon/bedrift/myndighet innspill til prioriteringer eller andre momenter til det videre planarbeidet?

Prioriteringer: For Stavanger kommune vil det i planprosessen frem mot ferdig justert vannregionalplan og tiltaksprogram bli prioritert arbeide med prioriterte vassdrag i kommunen.

For Stavanger kommune gjelder dette Hålandsvatnet, Hafrsfjord og Stavanger havn. I

Stavanger havn pågår et stort oppryddingsarbeid for å håndtere forurensede sedimenter, for Hålandsvatnet er vi inne i et 3-årig samarbeidsprosjekt med ulike tiltak, og for Hafrsfjord skal vi i år starte et samarbeidsprosjekt for en helhetlig tiltaksplan. Det er her viktig at alle sektorer bidrar med nødvendige tiltak.

Inndeling av vannforekomster: Stavanger kommune har ingen store elvevannforekomster, men mange små bekkefelt. Det kan være behov for å se på inndelingen for enkelte av disse. Det samme gjelder enkelte kystforekomster, som Stavangerfjorden indre, som har en kunstig inndeling. Vannforekomstene bør deles opp i mindre forekomster der det er mulig, det er vanskelig å se effekter av gode eller negative tiltak når målinger blir grovmasket eller ikke er representative for hele vannforekomsten.

- Er de nødvendige virkemidlene på plass for å gjennomføre tiltakene det er behov for?

Finansiering: Det er behov for forutsigbar finansiering av tiltak for å nå miljømålene.

Stavanger kommune har gjennom flere år tatt prøver av sjøbunnen i flere deler av havneområdene i Stavanger.

Konklusjonen er at noen havneområder har en tilstand 7 som er uakseptabel for menneskers helse og for dyre- og planteliv. Stavanger havn er en av de 17 prioriterte områdene i regjeringens handlingsplan

for opprydding i forurenset sjøbunn, jf. St. meld. nr. 14 (2006 – 2007).

Det er ryddet opp i store deler av forurensningen i sjøbunnen i Bangavågen. Det er også planer om å utføre tiltak i Galeivågen, samt Hillevågsvannet og Hillevågsbukta (Strømvik). Vannforekomstene har kjemisk dårlig tilstand og moderat økologisk tilstand. Oppstart for opprydding av forurenset sjøbunn i Galeivågen er planlagt i 2026, men er avhengig av statlig finansiering.

Opprydding i Galeivågen er estimert til 198 mill (P50, inkl. mva). Opprydding av sjøbunnen i Hillevågsvannet og Hillevågsbukta er planlagt etter at opprydding i Galeivågen er gjennomført, men også dette er avhengig av statlig finansiering.

Ved å mudre 37 000 m³ forurenset sediment fra sjøbunnen, samt å tildekke 26 100 m² med forurenset sjøbunn (sjødeponi) i Galeivågen, er det estimert at omtrent 30 tonn med miljøgifter vil tas ut av sirkulasjon.

Det er satt i gang en prosess med detaljregulering for sjøområdene i Galeivågen (Plan 2853). Hensikten med reguleringen er å få avklart området for sjødeponi, samt å få fastsatt bestemmelser som tilrettelegger for oppryddingen og som kan hindre rekontaminering.

Spylevann fra småbåthavner: kommunen trenger sterkere virkemidler for å sikre oppsamling av spylevann i småbåthavner.

Ledelse av samarbeidsprosjekter: Hvem har ansvar for å lage strukturer for å samordne tiltak og finansiere disse? Det er ingen klarhet i dag rundt hvem som skal lede større samarbeidsprosjekter.

Marine grunnkart: Kystområdene må forvaltes av kommunene i felleskap, men pr i dag er det bare Stavanger som har tilstrekkelig kartgrunnlag (pilotkommune marine grunnkart). For å kunne planlegge sjøarealene på like vilkår må våre nabokommuner få tilgang på tilsvarende kunnskapsgrunnlag. Videreføring av marine grunnkart er avgjørende for samarbeid på tvers av marine vannforekomster og kommunegrenser.

Mvh
Kristin Bringedal
Rådgiver vannmiljø
Vann, avløp og renovasjon

T: +47 51 50 77 07 M: +47 975 69 476
stavanger.kommune.no

Stavanger
kommune

Vi bygger fellesskap
*ved å være nære,
åpne og nyskapende*